

Azərbaycanın ildən-ilə artan nüfuzu, iqtisadi inkişafı ölkəmizin beynəlxalq səviyyədə vacib tərəfdaş dövlət kimi qəbul edilməsi perspektivlərini artırır. İndi Azərbaycan yalnız regionun əsas iqtisadi-siyasi mərkəzi kimi deyil, həm də dünyanın böyük dövlətləri ilə eyni sırada dayanan, beynəlxalq əhəmiyyətli məsələlərin həll edilməsində rəyinə və iştirakına ehtiyac yaranan bir dövlətə çevrilib. Xüsusilə bölgənin və Avropanın enerji təhlükəsizliyinin təmin edilməsi, terrorizmlə mübarizə sahəsində əməkdaşlıq və humanist-tolerant düşüncənin mərkəzi kimi ölkəmiz böyük hörmət və nüfuz qazanmışdır. Təbii ki, bu mərhələyə yetişməkdə aparılan düşünülmüş siyasətin rolunu xüsusi qeyd etmək lazımdır.

Prezident İlham Əliyevin milli maraqlara söykənən pragmatik siyasəti nəticəsində karbohidrogen ehtiyatlarının zəngin olduğu bir ölkə kimi tanınan Azərbaycan indi həm də dünyanın humanitar-mədəni və idman sahələrinin mərkəzlərindən biri kimi nüfuz sahibinə çevrilib. Ölkəmizin dünyanın böyük dövlətlərinin iştirakı ilə "G20" Sammi-

rılmışdır. Bunun ardınca hüquqi dövlət quruculuğu çərçivəsində hakimiyyətlərin bölünməsi və demokratik idarəçilik təmin edilmiş, həyata keçirilən islahatlar nəticəsində liberal iqtisadi sistem formalaşmış, insan hüquqları, plüralizm, söz və məlumat azadlığı, azad internet bərqərar olmuş, vətəndaş cəmiyyəti institutlarının inkişafına hər tərəfli

Azərbaycan sabitlik, inkişaf və multikulturalizm məkanıdır

tinə qatılması və beynəlxalq iqtisadi güc mərkəzləri ilə eyni masanı bölüşməsi deyilənlərin növbəti isbatı kimi qəbul edilməlidir.

Əlbəttə, Azərbaycan buna qədər də bir sıra global əhəmiyyətli layihələrin həm iştirakçısı, həm də təşkilatçısı rolunda olmuşdur. 2011-ci ildə ölkəmiz dünyanın 155 ölkəsinin dəstəyi ilə BMT Təhlükəsizlik Şurasının qeyri-daimi üzvlüyünə seçilmişdir. Bu, müstəqilliyinin hələ 20-ci ilində olan gənc bir dövlət üçün olduqca böyük uğurdur. Digər böyük miqyaslı tədbirlərə qatılmaqla yanaşı, bu il Azərbaycanın ev sahibliyi ilə keçirilən ilk Avropa Oyunları da öz növbəsində, ölkəmizin "böyük oyunçular" sırasına qoşulmasını şərtləndirən amillərdəndir.

Lakin "G20" Sammiti bu sırada özünün siyasi nüfuzuna və çəkisinə görə xeyli fərqlənir. Əlbəttə, Azərbaycanın sözügedən tədbirə dəvət olunmasında qardaş Türkiyə Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın təşəbbüsünü və siyasi iradəsini də ayrıca qeyd etmək vacibdir. Lakin digər tərəfdən, Azərbaycanın həm iqtisadi gücü, həm də regionun geosiyasetində oynadığı rol belə bir dəvətin və dəstəyin baş tutmasında əsas faktorlardandır. Təbii ki, dünyanın böyük dövlətləri planının gələcəyinin müzakirə olunduğu bir tədbirdə əhəmiyyətsiz bir ölkə ilə üz-üzə əyləşmək istəməzdilər. Şübhəsiz, bu dəvətin reallaşmasına zəmin yaranan əsas amil ölkəmizin beynəlxalq əməkdaşlıqda oynadığı mühüm rol olmuşdur. Bütün bu amillər Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin həm Sammitdəki nitqlərində, həm də Sammitin rəsmi saytında dərc edilən "Ümumi strategiyanın formalaşdırılması" başlıqlı məqaləsində ana xətt kimi qeyd edilmişdir: "Azərbaycan 24 illik müstəqilliyi dövründə özünəməxsus inkişaf yolu keçmişdir. 1995-ci ildə ölkədə demokratik normalara cavab verən yeni Konstitusiyaya qəbul olunmuş, çoxpartiyalı sistem əsasında parlament formalaşdı-

dövlət dəstəyi göstərilməmişdir".

Dövlətimizin başçısı ölkəmizin bugünkü uğurlarının əsasında dayanan amilləri və prinsipləri göstərərək qeyd edir ki, bu gün Azərbaycan möhkəm daxili sabitliyə, cəmiyyətdə hökm sürən vətəndaş birliyinə və həmrəyliyinə, millətlər və dinlərarası sülhə, tolerantlıq mühitinə, liberal, dayanıqlı və dinamik iqtisadiyyata söykənərək özünün inkişaf modelini dünyaya təqdim edir: "1994-cü ildə Azərbaycanın təşəbbüsü ilə dünyanın qabaqcıl ölkələrini təmsil edən şirkətlərlə Xəzər dənizinin zəngin karbohidrogen ehtiyatlarının hasilatı və dünya bazarlarına ixracı sahəsində "Əsrin kontraktı" imzalanmış, sonrakı mərhələdə isə Avropanın və dünyanın enerji təhlükəsizliyində mühüm rol oynayan Bakı-Tbilisi-Ceyhan, Bakı-Tbilisi-Ərzurum neft-qaz boru kəmərləri kimi nəhəng enerji layihələri reallaşdırılmışdır. Bu layihələr həm dünya iqtisadiyyatı, həm də Azərbaycanın müstəqil inkişafı üçün mühüm əhəmiyyət daşımış, ölkəmizin beynəlxalq əlaqələrinin möhkəmlənməsində müstəsna rol oynamışdır".

Prezidentin fikirlərinin davamı olaraq qeyd edək ki, enerji təhlükəsizliyinə nail olan Azərbaycan bu gün başqa ölkələrin etibarlı enerji təminatında mühüm rol oynayır. Burada "Cənub" qaz dəhlizi, TANAP və TAP kimi transmilli qaz ixracı layihələri kimi nəhəng layihələri də vurğulamaq lazımdır. "Şahdəniz 2" layihəsinin işlənməsi və Xəzər hövzəsinin zəngin təbii qaz yataqlarının dövrüyyəyə buraxılması gələcəkdə ölkəmizin böyük qaz ixracatçısı olacağına təminat verməklə yanaşı, həm Azərbaycanın bundan sonrakı dövrdə davamlı inkişafını təmin edəcək, eyni zamanda, Avropanın enerji təhlükəsizliyində mühüm rol oynayacaqdır.

Azərbaycan regionda və daha geniş coğrafiyada transmilli kommunikasiya xətlərinin, müasir infrastruktura malik nəqliyyat-tranzit dəhlizlərinin yaradılması işində də böyük uğurlara imza atmaqdadır. Bakı Beynəlxalq Dəniz Limanı, müasir beynəlxalq hava nəqliyyatı sistemi və bu ilə istifadəyə verilməsi nəzərdə tutulan Bakı-Tbilisi-Qars demir yolu Azərbaycanın Şərqi-Qərbi, Şimal-Cənub nəqliyyat dəhlizlərinin, Avropa-Asiya əla-

qələrinin mərkəzi ölkəsinə çevrilməsində əhəmiyyətli rola malikdir. "Azərbaycan Demir Yolları" Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin infrastrukturunun yaxşılaşdırılması istiqamətində görülən işləri də buraya əlavə etsək Azərbaycanın beynəlxalq yükdaşımalar sahəsində oynayacağı rol təəvvür etmək çətin deyil.

Azərbaycanın iqtisadi qüdrətinin yüksəlməsini və artan gücünü nümayiş etdirən bir sıra statistik göstəricilərə nəzər salmaq ölkəmizin beynəlxalq statusunu müəyyənləşdirən faktorların zəruri şərtlərini bir daha təcəssüm etdirir. Belə ki, yürüdümlən səmərəli siyasət nəticəsində son 12 ildə Azərbaycanda ümumi daxili məhsul 3,4 dəfə, qeyri-neft sektoru və sənaye istehsalı 3 dəfə artmış, iqtisadiyyatda qeyri-neft sektorunun çəkisi ildən-ilə yüksəlmiş və 2015-ci ilin səkkiz ayının göstəricilərinə görə 68,4 faizə çatmışdır. Bu, ölkədə iqtisadiyyatın şaxələndirildiyini və neft amilindən asılılığın xeyli azaldığını açıq şəkildə göstərir. 2003-cü ildən sonrakı dövrdə Azərbaycan iqtisadiyyatına 200 milyard dollara yaxın investisiya qoyulmuşdur ki, bunun da mühüm bir hissəsini xarici sər-

mayə təşkil etmişdir. Bu dövr ərzində əhalinin gəlirləri 6,5 dəfə artmış, işsizlik səviyyəsi 4,9 faizə, yoxsulluq isə 5 faizə enmişdir.

Lakin təəssüflə vurğulanmalıdır ki, müstəqilliyinin ilk illərindən Azərbaycanın Ermənistan tərəfindən hərbi münaqişəyə cəlb edilməsi, Ermənistanın təcavüzkar siyasəti və həyata keçirdiyi terror aktları nəticəsində bölgədə sabitlik pozulmuş və bu, regionun gələcəyi üçün hələ də ciddi təhdid olaraq qalmaqdadır. Ermənistanın Azərbaycanın ərazilərinin bir hissəsini işğal etməsi bir sıra problemlərin hələ də həll edilməsində maneəyə çevrilməkdədir.

Bu və digər məsələlərlə bağlı Prezident İlham Əliyevin Fransanın paytaxtı Parisdə UNESCO Baş Konfransının 38-ci sessiyasındakı fikirləri və çağırışları mühüm əhəmiyyətə malikdir. Tədbirlər çərçivəsində keçirilən Liderlər Forumunda çıxış edən Azərbaycan Prezidenti noyabrın 13-də Parisdə baş vermiş dəhşətli terror hadisəsi ilə bağlı Azərbaycan xalqı adından Fransa xalqına başsağlığı verərək çoxsaylı terror hadisələrindən əziyyət çəkən Azərbaycanın terrorizmə qarşı mübarizədəki rolundan danışıb.

Prezident İlham Əliyev bildirib ki, Azərbaycan müstəqilliyinin ilk illərində Ermənistan silahlı qüvvələrinin təcavüzünə məruz qalıb: "Bu gün Avropanın qarşılaşdığı miqrasiya böhranı ilə bağlı xəbərlərə baxanda biz anlarıyıq ki, bu insanlar evlərini tərk etmək məcburiyyətində qalıblar. Amma eyni zamanda 1991-ci, 1992-ci illəri xatırlayıyıq. Həmin vaxt Azərbaycan 1 milyon insanı yerləşdirməli olmuşdu. Bu, dünyada ən böyük qaçqın və məcburi köçkün axınlarından biri idi".

Dövlətimizin başçısı Azərbaycan torpaqlarının işğalı nəticəsində tarixi, dini, mədəni abidələrin dağıldığını vurğulayaraq bildirib ki, Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən kütləvi şəkildə dağıdılmış beş yüzdən çox tarixi və memarlıq abidələri mövcuddur. Lakin Azərbaycan tolerant bir ölkə kimi Bakının mərkəzində hökumət tərəfindən qorunan erməni kilsəsini mühafizə edir: "Bu, multikulturalizmə, dini toleranlığa yanaşmadakı fərqlilikdir. Bu onu göstərir ki, terrorun dini, milliyəti yoxdur."

Taleh Turqut,
"iki sahil"